

Bildande av Lållansbergets naturreservat i Vansbro kommun

Beslut

Länsstyrelsen i Dalarnas län beslutar med stöd av 7 kap 4 § miljöbalken att förklara det område som avgränsats på bifogad karta, bilaga 2, som naturreservat. Området omfattar 129 ha och består av en naturskogsartad barrblandskog med inslag av mindre våtmarker. Reservatets namn ska vara Lållansbergets naturreservat. Reservatets slutliga gränser utmärks i fält.

Länsstyrelsen fastställer samtidigt skötselplanen, enligt bilaga 3, med stöd av 3 § förordningen om områdesskydd enligt miljöbalken.

Naturvårdsförvaltare ska vara Länsstyrelsen i Dalarnas län.

Uppgifter om naturreservatet

Namn	Lållansbergets naturreservat
Kommun	Vansbro
Län	Dalarna
NVR id	2014825
Natura 2000	Ingår ej i nätverket
Församling/socken	Järna med Nås och Äppelbo
Naturgeografisk region	Vågig bergkullterräng
Fastigheter	Lakoberget 1:6
Lantmäteriärende	W07953
Areal	Total areal: 128,9 ha Landareal: 128,5 ha Produktiv skogsmark: 119,4 ha

Syfte med naturreservatet

Bevara biologisk mångfald

Syftet med naturreservatet är att bevara den naturskogsartade skogen och våtmarkerna vid Lållansberget, med dess värdefulla livsmiljöer och typiska arter i naturliga bestånd, ekologiskt samspel och naturlig dynamik. Strukturer som död ved och gamla grova träd ska förekomma i för livsmiljöerna gynnsam omfattning.

Tillgodose behov av områden för friluftslivet

Syftet med naturreservatet är också att underlätta möjligheterna till friluftsliv i ett naturskogsområde. Friluftslivet är dock underordnat syftet med att bevara de biologiska värdena.

Syftet ska nås genom

Syftet ska tillgodoses genom att skogen och våtmarkerna i området utvecklas fritt. Åtgärder vidtas för att underlätta allmänhetens friluftsliv.

Skäl för beslut

Prioriterade bevarandevärden

De prioriterade bevarandevärdena är biologiska och utgörs i huvudsak av naturtyperna tallskog, granskog och barrblandskog.

Lållansbergets ostsluttning utgörs främst av granskog med inslag av björk och rönn. Skogen är gammal med en medelålder av ca 120 år och de äldsta granarna är 170 år.

Uppå Lållansbergets topp finns en platå med mer eller mindre trädklädda våtmarker. Det finns också en liten vacker tjärn längst upp på krönet, och man kan genom den glesa skogen skymta utsikten åt väster över gränsen till Värmland och mot nordost där skogarna breder ut sig över bergen i södra Äppelbo.

Vid foten av Lållansberget finns en smal dalgång, där granskogen växer frisk i sluttningarna. I botten på dalgången finns en bäck som heter Lållansbergsbäcken. I dalgången växer det frodigt och det finns gott om död ved, mest i form av lågor. Öster om Lållansbergsbäckens dalgång finns en mindre höjdrygg som domineras av äldre tallskog.

Hela Lållansberget påverkas mer eller mindre av ytligt markvatten, och det finns flera utströmningsområden i ostsluttningen ner mot Lållansbergsbäcken där markskiktet domineras av vitmossor.

Flera känsliga arter som indikerar orörd gammal barrskog är funna i området. Här hittas bland andra rynkskinn och gränsticka som växer på gamla granlågor, garnlav och violettgrå tagellav som behöver sådana

stabila ljus-och fuktighetsförhållanden som en gammal barrblandskog erbjuder. Blåtryffel är en mycket ovanlig svamp som växer i naturreservatet nära Lållansbergsbäcken. Svampen är mykhorhizzabildande med gran och behöver en ständigt fuktig miljö, gärna med ytligt rörligt markvatten.

Lållansberget ligger mycket nära Lakoberget som också det har höga naturvärden med barrskogar med naturskogskaraktär. Det finns även ett mindre skogsområde som är formellt skyddat som biotopskydd mellan Lållansberget och Lakoberget. Länsstyrelsen gör bedömningen att områdenas närhet till varandra stärker deras möjligheter att bibehålla och utveckla de naturvärden som områdena hyser.

Miljömål

Detta beslut om att skydda Lållansbergets naturreservat bidrar till att uppfylla miljömålen Levande skogar och Ett rikt växt- och djurliv.

Motiv för bildande av naturreservat

Skyddsform

Det främsta hotet mot bevarandevärdena är skogsbruk. Områdets naturvärden är sådana att de kräver ett omfattande och långsiktigt skydd för att bevaras och utvecklas. Detta skyddsbehov tillgodoses bäst genom bildande av naturreservat.

Beslutet följer de riktlinjer som gäller för Länsstyrelsens prioritering av områdesskydd.

Planeringsbakgrund

Lållansberget ingår i ett större riksintresse för friluftsliv enligt miljöbalkens hushållningsbestämmelser (3 kap i Miljöbalken). Området benämns Säfsnäs-Grangärde. Riksintresset är utvalt för att det har särskilt goda förutsättningar för positiva naturupplevelser och kulturstudier, vandringar och långfärder, fritidsfiske, bär- och svampplockning samt paddling. Genom att inrätta Lållansbergets naturreservat bibehålls möjligheterna att besöka en naturskog, och de restriktioner som naturreservatet medför bedöms vara förenliga med syftet med riksintresset.

Beslutet om att bilda Lållansbergets naturreservat är förenligt med Vansbro kommuns översiktsplan beslutad 1997-11-24, och med hushållningsbestämmelserna för mark och vattenområden enligt 3 kap. miljöbalken.

Avvägning mellan allmänna och enskilda intressen

Med hänsyn till områdets värden och naturreservatets syften kommer pågående markanvändning att avsevärt försvåras. Länsstyrelsen bedömer att områdets värden bäst ges ett långsiktigt skydd genom bildande av naturreservat. Föreskrifterna är anpassade till naturreservatets syften och värden. De är främst avsedda att begränsa skador på mark samt växt- och djurliv. Vid en avvägning mellan enskilda och allmänna intressen i enlighet med 7 kap 25 § miljöbalken finner Länsstyrelsen att föreskrifterna inte går längre än vad som krävs för att syftet med skyddet ska tillgodoses.

Konsekvensutredning

Länsstyrelsen bedömer att de inskränkningar som sker i allmänhetens rätt att färdas och vistas i området är av sådan ringa omfattning att någon konsekvensutredning enligt förordningen (2007:1244) om konsekvensutredning vid regelgivning inte behövs.

Reservatsföreskrifter

För att säkerställa syftet med reservatet förordnar Länsstyrelsen att nedan angivna föreskrifter ska gälla. Föreskrifterna gäller utöver vad som gäller enligt lag eller annan författning.

Föreskrifterna ska inte utgöra hinder för de åtgärder som behövs för att nå syftet med reservatet och som framgår av föreskrifterna under B nedan. Detsamma gäller för uppföljning av bevarandemål och åtgärder. Vidare ska föreskrifterna heller inte utgöra hinder för normalt underhåll av den skogsbilväg som syns på beslutskartan, bilaga 2.

A Föreskrifter enligt 7 kap 5 § miljöbalken om inskränkningar i rätten att använda mark- och vattenområden.

I naturreservatet är det förbjudet att:

1. anordna upplag, gräva, schakta, dika, dämna eller på något sätt skada mark eller vatten,
2. avverka skog och utföra skogsvårdande åtgärd samt att upparbeta och ta bort dött träd eller vindfälle,
3. gödsla, återföra aska eller använda bekämpningsmedel,
4. anlägga mark- eller luftledning, uppföra ny byggnad, mast eller annan anläggning,
5. plantera in växter eller djur,
6. utan Länsstyrelsens tillstånd sprida kalk,

7. framföra motordrivet fordon i terrängen på barmark, med följande undantag:
 - Uttransport av älg, björn, hjortvilt eller vildsvin får ske med fordon som inte ger skador på mark eller vegetation.
 - För tjänstemän i sjukvårds-, polis- eller räddningsärenden. Insatsen ska omgående anmälas till Länsstyrelsen Dalarna.
8. utfodra djur, lägga ut åtel eller vidta andra åtgärder för att locka/samla djur till vissa platser, med följande undantag:
 - Sätta ut saltsten är tillåtet.
9. upplåta korttidsjakt inom naturreservatet.

B Föreskrifter enligt 7 kap 6 § miljöbalken om förpliktelser för ägare och innehavare av särskild rätt till fastigheter att tåla visst intrång.

Markägare och innehavare av särskild rätt till marken förpliktigas tåla att följande anordningar utförs och åtgärder vidtas för att tillgodose syftet med reservatet:

1. utmärkning av reservatet, uppsättning av informationstavlor samt anläggning och underhåll av leder och andra anläggningar för friluftslivets behov,
2. undersökningar för uppföljning av skötselplanen och reservatets syfte.

C Föreskrifter enligt 7 kap 30 § miljöbalken om rätten att färdas och vistas inom reservatet samt om ordningen i övrigt inom reservatet.

Föreskrifterna under punkten C gäller även fastighetsägare och innehavare av särskild rätt till fastighet när de inte utnyttjar sin rätt att bruka fastigheten

I naturreservatet är det förbjudet att:

1. skada växande eller döda – stående eller omkullfallna – träd, stubbar och buskar, med följande undantag:
 - Insamling av löst liggande mindre torra grenar och kvistar i syfte att göra upp eld.
2. framföra motordrivet fordon i terrängen på barmark.

Utan Länsstyrelsens tillstånd:

3. gräva upp växter, plocka mossor, lavar och vedlevande svampar eller samla in djur (tex insekter).

Motiv och förtydliganden till föreskrifter

I *punkterna A1-A9; C1- C3* förbjuds sådana aktiviteter som kan störa den naturliga utvecklingen hos vegetationstyper och naturskogens växter och djur.

I *punkt A2* förbjuds alla former av avverkningar och skogsskötselåtgärder, vilket är en förutsättning för att områdets värden ska bibehållas. Denna föreskrift innebär att bestämmelserna i skogsvårdslagen och Skogsstyrelsens föreskrifter om bekämpning av skadeinsekter och tillvaratagande av skadad skog ej ska gälla inom naturreservatet. Uppkommer insektskador på skog i anslutning till naturreservatet som en följd av att åtgärder för insektsbekämpning inte vidtagits inom reservatet ska frågan om ersättning bedömas enligt skadeståndsrättsliga regler.

I *punkt A3* framgår det att man inte får sprida aska i reservatet. Förbudet avser askåterföring av biobränsle och gäller inte spridning av kremeringsaska, då detta anses ha försumbar påverkan på naturmiljön.

I *punkt A4* förbjuds nyanläggning av alla slags anläggningar. Detta inkluderar jakttorn och jaktpass av permanent typ med väggar, tak eller dylikt. Enkla tillfälliga konstruktioner vid jaktpass av "naturmaterial" dvs. av standardtyp med slänor/granris eller mobila tak/vindskydd som endast används under själva jakten får dock skapas. Jaktpass inklusive eventuella skjutvinklar får markeras diskret, exempelvis med märkt småfågelholk i naturmaterial.

I *punkt A5* förbjuds inplantering av växter och djur. Inplantering av växter och djur i reservatet kan störa den naturliga utvecklingen av de vegetationstyper och det växt- och djurliv som reservatet syftar till att främja.

I *punkt A7* och *C2* regleras terrängkörning. Terrängkörning regleras i huvudsak i terrängkörningslagen, men förtydligas i denna föreskrift. Föreskriften syftar till att minimera skador på mark och vegetation. Angående undantaget från föreskriften som handlar om uttransport av vilt ska begreppet "skador" inte tolkas lika strikt som "märken". Eventuella spår måste dock alltid kunna växa igen under en vegetationssäsong. Detta innebär att det är ytterst sällan som terrängkörning på barmark i våtmarksmiljöerna är möjlig. Avvägningen bedöms tillgodose jaktintresset, friluftslivets intressen och behovet av skydd för mark och vegetation.

Angående den mindre skogsbilväg som går in i området i öster från gårdarna vid Lakoberg, och som sedan viker av norrut och slutar i en vändplan nordväst om Hävdansmossen inne i naturreservatet, betraktar Länsstyrelsen den som en skogsbilväg och inte som terräng. Det innebär att det inte omfattas av vare sig terrängkörningslagen eller av föreskrifterna A7 och C2. Det är också enligt reservatsbeslutet tillåtet att

underhålla vägen. Innan underhållsåtgärder av vägen utförs ska dock naturreservatets förvaltare (Länsstyrelsen Dalarna) kontaktas.

I *punkt A8* förbjuds utfodring och åtling av vilt. Både utfodring och åtling av vilt medför att djur koncentreras till området kring utfodrings- och åtlingsplatsen. Lokalt skadas vegetationen genom tramp, foderspill och en viss gödslings av marken. Eftersom syftet med reservatet är att skydda, vårda och bevara vegetationstyper och samspelet mellan arter är det inte förenligt med att påverka vegetationen som det görs när djur lockas till en plats. Det är dock tillåtet att lämna kvar den urtagna älgräntan efter skjuten älg liksom att mata småfåglar. Det är också tillåtet att sätta ut saltsten, dock bör placeringen vara sådan att skador på vegetation minimeras.

I *punkt A9* förbjuds korttidsjakt. Jaktutövarna ska ha en ingående kunskap om områdets naturvärden/skyddsbehov och vilka hänsyn som behöver tas vad gäller bl.a. jaktens omfattning och utövning. Jaktgäster accepteras endast om de medföljer nyttjanderättsinnehavare – d.v.s. de ska bedriva jakt tillsammans.

I *punkterna B1-B2* medges att vissa åtgärder får vidtas i reservatet. Länsstyrelsen bedömer att nyttan med dessa åtgärder är avsevärd.

I *punkt B1* medges uppmärkning av reservatet, uppsättande av informationstavlor och iordningsställande/underhåll av anläggningar för friluftslivet. Information om reservatet samt anläggningar för friluftslivet bedöms idag ofta som högst angeläget för att tillmötesgå det rörliga friluftslivet.

I *punkt B2* medges undersökningar för uppföljning. Forskning och uppföljning ingår som en naturlig del i reservat av denna karaktär.

I *punkt C1* förbjuds förorsakande av skada på levande och döda träd, buskar och stubbar. Skogens träd är grunden för reservatets värde och får inte skadas. För att tillgodose upplevelsevärdena i området tillåts dock insamling av löst liggande mindre torra grenar och kvistar, för att möjligheten att kunna göra upp eld ska finnas även utan medtagen ved. Matsvamp och bär får givetvis plockas i reservatet.

I *punkt C3* förbjuds att utan Länsstyrelsens tillstånd gräva upp växter, plocka mossor, lavar och vedlevande svampar, samt att samla in djur. Förekomsten av ett flertal värdefulla, ofta rödlistade, organismer motiverar skydd mot sådan plockning och insamling som kan inverka menligt på berörda populationer. Det är dock angeläget att undersökningar och insamlingar som förbättrar kunskapen om reservatets organismvärld kan ske. Normalt bör sådana undersökningar kunna medges under förutsättning att de har ett allmänt intresse, att undersökningsmetoden inte orsakar bestående skada och att resultaten tillgängliggörs.

Ärendets handläggning

Under en länstäckande skogsinventering 2003 upptäckte Länsstyrelsen naturvärden vid Lållansberget. Ett stort antal rödlistade och sällsynta arter hittades. Länsstyrelsen äskade då medel för att kunna skydda Lållansberget. Efter godkännande från Naturvårdsverket kontaktades samtliga markägare för att diskutera naturreservatsbildningen.

Efter förhandlingar med markägarna har Naturvårdsverket köpt marken som ingår i naturreservatet.

Strax öster om Lållansberget ligger Lakoberget. Lakoberget har också mycket höga naturvärden. Områdena hanterades först tillsammans som ett enda tänkt naturreservat med två delområden, men i remissförfarandet framförde Naturvårdsverket önskemål om att områdena istället borde hanteras som två separata naturreservat.

Jägareförbundet har vid remissomgången haft synpunkter på föreskriften om förbud mot att jaga fågel. Länsstyrelsen Dalarna har gjort en ny avvägning angående fågeljakten i området vilket har resulterat i att föreskriften har tagits bort.

I remissvaren framförde jakträttsinnehavarna önskemål om att Länsstyrelsen skulle förtydliga sina intentioner med den skogsbilväg som går från gårdarna vid Lakoberg och in i reservatet, vilket Länsstyrelsen har gjort.

Upplysningar

Dispens från föreskrifter

Om det finns särskilda skäl får Länsstyrelsen med stöd av 7 kap 7 § miljöbalken medge dispens från meddelade föreskrifter för naturreservatet.

Kungörelse

Beslutet kungörs på det sätt som gäller för författningar i allmänhet.

Beslutet delges sakägarna enligt sändlista med delgivningskvitto.

Föreskrifterna enligt 7 kap 30 § miljöbalken träder i kraft omedelbart, även om beslutet överklagas.

Överklagan

Beslutet kan överklagas till Regeringen, Miljö- och energidepartementet, se bilaga 4 (formulär 6).

Beslutande

Beslut i detta ärende har fattats av Landshövding Ylva Thörn.

I den slutliga handläggningen deltog även jurist Sarah Bauer, antikvarie Olle Lind, planarkitekt Emma W Eriksson, vattenskyddshandläggare Håkan Danielsson, funktionssamordnare Jemt Anna Eriksson och naturskyddshandläggare Maria Blomkvist, den sistnämnde föredragande.

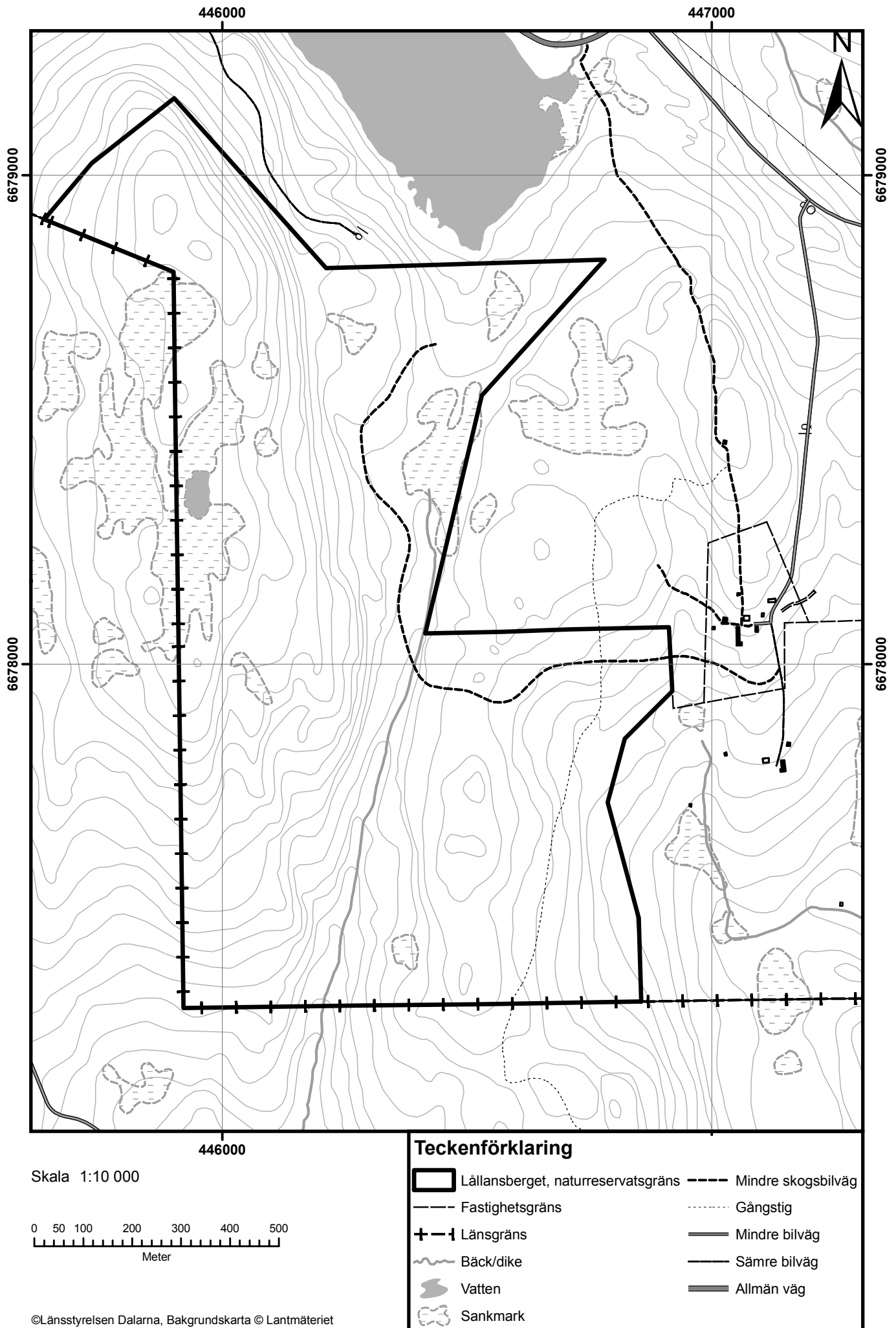
Ylva Thörn

Maria Blomkvist

Bilagor:

Bilaga 1	Översiktskarta
Bilaga 2	Beslutskarta
Bilaga 3	Skötselplan
Bilaga 4	Överklagningsformulär (markägare och sakägare)

Sändlista: (sändlistan är borttagen i webbversionen)

Skötselplan för Lållansbergets naturreservat

Innehåll

1. BESKRIVNING AV BEVARANDEVÄRDENA.....	3
1.1 Administrativa data	3
1.2 Beskrivning av området	4
1.3 Källförteckning	8
2. AVVÄGNINGAR MELLAN BEVARANDEVÄRDEN	9
2.1 Syfte med naturreservatet	9
2.2 Prioritering mellan bevarandevärden.....	9
3. SKÖTSELOMRÅDEN MED BEVARANDEMÅL OCH ÅTGÄRDER	9
3.1 Skötselområde 1: Skog, våtmarker och vatten med fri utveckling	10
3.2 Skötselområde 2: Friluftsliv och anläggningar.....	11
4. JAKT OCH FISKE.....	12
5. DOKUMENTATION OCH UPPFÖLJNING	12
5.1 Dokumentation.....	12
5.2 Uppföljning	12
6. REVIDERING AV SKÖTSELPLANEN.....	12
7. SAMMANFATTNING OCH PRIORITERING AV PLANERADE SKÖTSELÅTGÄRDER	13
8. BILAGOR:	13

Beskrivningsdel

1. Beskrivning av bevarandevärdena

1.1 Administrativa data

Namn	Lållansbergets naturreservat
NVR id	2014825
Län	Dalarna
Kommun	Vansbro
Markslag: (uppdelning enl. Naturvårdsverkets rapport nr 5391)	
Tallskog	44,2 ha
Granskog	37,8 ha
Barrblandskog	28,2 ha
Lövblandad barrskog	1,4 ha
Impediment	2,1 ha
Våtmark	9,1ha
Vatten	0,4 ha
Ungskog inklusive hyggen	5,2 ha
Totalt	128,9 ha
Nyttjanderätter	-
Bebyggelser och anläggningar	-
Förvaltare	Länsstyrelsen i Dalarnas län

1.2 Beskrivning av området

Geovetenskap

Berggrunden utgörs av granit som täcks av morän. På toppen av Lållansberget är jordtäcket tunt, ställvis kan berget gå i dagen. En del av toppen utgörs av myrmark. I mitten av myren finns en tjärn. Hela området kännetecknas av det spritt finns små utströmningsområden där vatten tränger upp ur marken.

Biologi

Vegetation och flora

Lållansbergets östsluttning utgörs främst av granskog med inslag av björk och rönn. Det finns död ved i form av torrträd och lågor (liggande döda träd). Bergets topp utgörs helt av tallskog, framför allt mossetallskog som här och var övergår i hållmarkstallskog. Uppe på bergets topp finns en platå med en liten vacker tjärn. Mitt i området finns små dalgångar med lodytor där intressanta lavsamhällen växer. Bergets sydöstsluttning domineras av en väl sluten granskog på blockig mark. Här finns gamla grova granar och senvuxna klana granar, torrgranar och lågor, och spår från tretåig hackspett syns här och var. På Lållansberget har många signalarter och hotade arter hittats, bl.a. broktagel(VU) och gammelgransskål (NT), brunpudrad nållav (NT), violettgrå tagellav (NT) och doftskinn(VU).

Lållansbergsbäcken

Vid foten av Lållansberget finns en smal dalgång, där granskogen växer frisk i sluttningarna. I botten på dalgången finns en bäck som kallas Lållansbergsbäcken. Det växer frodigt och det finns gott om död ved mest i form av lågor, både rötlågor, vindfällan och toppbrott. Lågorna finns i alla olika dimensioner och nedbrytningsstadier. Friskmossor dominerar i markskiktet och blåbärsris dominerar fältskiktet.

Här påträffas arter som vågig sidenmossa, mörk husmossa, skuggblåslav (på björk), gammelgranlav, rynkskinn (NT), brunpudrad nållav (NT). I dalgången är även den mycket sällsynta blåtryffeln (EN) funnen.

Blåtryffeln är mykorrhizzabildande med gran och behöver ständigt fuktig mark, gärna med ytligt rörligt markvatten. I Norden finns den på några platser i Mellansverige och på ett fåtal ställen i Norge.

På dalgångens östra sida finns en höjdrygg som gränsar till en ungskog i öster. Höjdplatån domineras av tallskog medan sluttningen har ett inslag av gran som tilltar längre ner i backen.

Lövinslaget består av björk till största del men här hittas även sälk och rönn. Friskmossor och blåbärsris är dominerande på marken. Sluttningen i öster har delvis hänglavrika partier och mossblock. På höjden finns död ved, främst som torrtallar med kraftiga insekts-

gångar under barken. Medelåldern på träd är hög och mängden torrträd är stor. Arter som finns i området är bl.a. grynig blåslav, stuplav, korallblylav och garnlav (NT).

I nordvästra delen av Lållansbergs naturreservat finns ytterligare en våtmark, Hävdansmossen, vars östra del ingår i reservatet.

Skogstillstånd

Skogen i Lållansbergs naturreservat består mestadels av gammal flerskiktad tall-, gran- och barrblandskog av naturskogskaraktär. Skogen är mellan 130-170 år, med inslag av äldre träd. I nordvästra delen löper en traktorväg igenom området, kring vilken man har tagit ner en del träd i senare tid. Det finns också lite yngre skog mellan traktorvägen och Hävdansmossen.

Fauna

Djurlivet är inte närmare undersökt i området. Äldre tallar vid myrkanterna är påverkade av tjäderbete. Vid inventeringstillfället noterades färska spår efter tretåig hackspett på granarna. Dessutom hittades rikligt med spillning från skogshöns.

Värdefulla arter

Art	Vetenskapligt namn	Kategori
blåtryffel	Chamonixia caespitosa	EN
bårdlav	Nephroma parile	S
broktagel	Bryoria bicolor	VU
brunpudrad nållav	Chaenotheca gracillima	S
doftskinn	Cystostereum murrayi	NT
dvärgbägarlav	Cladonia parasitica	NT
garnlav	Alectoria sarmentosa	NT
gammelgransskål	Pseudographis pinicola	NT
gammelgranlav	Lecanactis abietina	S
granticka	Phellinus chrysoloma	NT, S
grynig blåslav	Hypogymnia farinacea	S
gränsticka	Phellinus nigrolimitatus	NT
korallblylav	Parmeliella triptophylla	S
mörk husmossa	Hylocomiastrum umbratum	S
rostfläck	Arthonia vinosa	S
rynkskinn	Phlebia centrifuga	NT
skuggblåslav	Hypogymnia vittata	S
stuplav	Nephroma bellum	S
tretåig hackspett	Picoides tridactylus	NT
vedflamlav	Pyrrhospora elabens	S
vedskivlav	Lecidea botryosa	S
vedticka	Phellinus viticola	S
vågig sidenmossa	Plagiothecium undulatum	S
violettgå tagellav	Bryoria nadvornikiana	NT

Tabell över förekomst av rödlistade arter och signalarter. Kategori: 1 Rödlistade arter enligt ArtDatabanken 2010. (RE) Försvunnen, (CR) Akut hotad, (EN) Starkt hotad, (VU) Sårbar, (NT) Nära hotad, (DD) Kunskapsbrist. 2 Signalarter enligt Skogsvårdsstyrelsen (S).

Kulturhistoria

Området hör till Dalarnas Finnmark. Det är benämningen på de ofta otillgängliga, skogbevuxna områden som befolkades av skogsfinnar från östra Finland i början av 1600-talet. Svenska staten ville ha skatteinkomster och erbjöd mark och sex års skattefrihet om marken odlades. Detta var en möjlighet för staten att på sikt få ökade skatteinkomster. De invandrade finnarna ägnade sig åt svedjebruk.

Lållansbergets namn stammar från det finska ordet Lohilampimäki. Lohilampi betyder laxtjärn och mäki betyder backe, men översätts ofta med berg i Ortsnamn. Lohilampimäki blir då Laxtjärnsberget. Det anses att finskan i de här trakterna hade upphört att fungera som ett levande

språk redan under den första hälften av 1800-talet, och bergets namn omvandlades såsmåningom till Lållansberget.

Jakt, fiske och övrigt friluftsliv

Naturreservatet ingår inte i något viltvårdsområde. Beträffande älgjakten ingår naturreservatet i ett A-område och har med andra ord licens för minst en vuxen älg. Det är oklart hur mycket småvilt som jagas i området. Enligt förra markägarna har småviltjakten varit mycket begränsad och i huvudsak bestått i jakt på skogshöns.

Beträffande övrigt friluftsliv finns det en stig som går genom sydöstra delen av naturreservatet. Stigen börjar vid Fjällrämmen i Värmlands län ca en mil söder om naturreservatet och fortsätter genom naturreservatet och sedan vidare norrut.

1.3 Källförteckning

Berggrundsgeologisk kartdatabas-regional nivå, skala 1:250 000. SGU.

Jordartsgeologiska kartdata modell C, skala 1:100 000. SGU.

Forsslund, Carl-Erik; Med Dalälven från källorna till havet

Berggren, Uno; Svedjefinnar, Häfte Munkfors, september 2000.

Plandel

2. Avvägningar mellan bevarandevärden

2.1 Syfte med naturreservatet

Bevara biologisk mångfald

Syftet med naturreservatet är att bevara den naturskogsartade skogen och våtmarkerna vid Lållansberget, med dess värdefulla livsmiljöer och typiska arter i naturliga bestånd, ekologiskt samspel och naturlig dynamik. Strukturer som död ved och gamla grova träd ska förekomma i för livsmiljöerna gynnsam omfattning.

Tillgodose behov av områden för friluftslivet

Syftet med naturreservatet är också att underlätta möjligheterna till friluftsliv i ett naturskogsområde. Friluftslivet är dock underordnat syftet med att bevara de biologiska värdena.

Syftet ska nås genom

Syftet ska tillgodoses genom att skogen och våtmarkerna i området utvecklas fritt. Åtgärder vidtas för att underlätta allmänhetens friluftsliv.

2.2 Prioritering mellan bevarandevärden

Naturreservatet/skötselområdet är främst avsatt för att säkerställa och utveckla de biologiska värdena, varför nya stigar och andra anordningar för friluftslivet endast får lokaliseras på ett sätt så att biologiska värden ej äventyras. Friluftslivets intressen förstärks i första hand i anslutning till befintliga anordningar för friluftslivet. I övriga områden prioriteras bevarandet och främjandet av den biologiska mångfalden. Levande och döda träd som utgör fara eller hinder utmed leder får flyttas.

3. Skötselområden med bevarandemål och åtgärder

Bevarandemålen har utformats i enlighet med de nationella riktlinjer som gäller för formulering av bevarandemål för skyddad natur. Reservatet är indelat i 2 skötselområden, se bilaga skötselplankarta:

1. Skog, våtmarker och vatten med fri utveckling
2. Friluftsliv och anläggningar

3.1 Skötselområde 1: Skog, våtmarker och vatten med fri utveckling

Beskrivning

Området består av Lållansbergets topp och östsluttning, dalgången kring Lållansbergsbäcken och en höjdrygg öster därom. I sluttningen upp mot Lållansbergets topp växer en tät gammal granskog. Ställvis finns lågor och torrträd som höjer naturvärdena än mer. I sluttningen finns flera ställen där markvatten tränger upp ur marken, och där vitmossor dominerar markskiktet. På Lållansbergets topp öppnar sig skogen och tallen dominerar helt. Här växer lågproduktiv mossetallskog som här och var blir till hållmarkstallskog. Längst uppe på berget finns en platå med en vacker tjärn med omkringliggande myrmark, och utsikt mot Värmland och åt nordost. Mitt i området finns små dalgångar, sprickdalar med lodytor.

I dalgången växer granskogen på frisk mark kring Lållansbergsbäcken. Boniteten är hög och det finns gott om död ved, mest i form av rötlågor, vindfällen och toppbrott. Här växer den sällsynta hotade arten blåtryffel.

Platån öster om Lållansbergsbäckens dalgång domineras av tallskog med spridda tallöverståndare. Inslag av gran ökar ner i sluttningen mot Lållansbergsbäcken liksom inslaget av hänglavar. Inslag av löv utgörs främst av björk, men här finns även säl och rönn. Friskmossor och blåbärsris är dominerande på marken. En väl upptrampad vandringsled skär rakt igenom detta delområde i sydvästlig-nordöstlig riktning. Död ved förekommer främst som torrtallar med kraftiga insektsgångar under barken.

I nordöstra delen finns Hävdansmossen som delvis ingår i reservatet. Här har Lållansbergsbäcken sitt ursprung, och av namnet att döma har myren med stor sannolikhet brukats med slätter.

Bevarandemål

Området utgörs av naturskog, där tallskog i huvudsak dominerar på höjdryggar medan granskog företrädesvis växer i sluttningar och bördigare partier. Våtmarker och vattendrag är av naturlig karaktär. Naturliga processer som åldrande och avdöende leder till att död ved finns i olika grovlekar och nedbrytningsgrader och att skogen är olikåldrig.

Omvälvanande störningar i form av t.ex. stormfällning och/eller insektsangrepp, kan leda till att hela eller delar av skogen under perioder har en annan karaktär, men detta är en del av skogens utveckling.

Förekomsten av hotade arter bibehålls och förbättras.

Skötselåtgärder

Bevarandemålet kan nås genom att skogen lämnas för fri utveckling, vilket på sikt leder till naturlig ökning av död ved, när träden åldras och dör. Dessutom leder fri utveckling så småningom till större variation i beståndsåldern genom naturlig föryngring i luckor.

3.2 Skötselområde 2: Friluftsliv och anläggningar

Beskrivning

Det finns en vandringsled som går igenom östra delen av reservatet. Leden börjar vid Fjällrämen i Värmlands län och fortsätter genom reservatet och sedan vidare norrut. Den finns markerad på exempelvis fastighetskartan, men är inte tydligt uppmärkt i skogen.

Det finns också en sämre skogsbilväg som går från gårdarna vid Lakoberget norrut förbi Hävdansmossen där den slutar i en vändplan.

Bevarandemål

Besökare hänvisas till reservatet norrifrån. Det finns en parkerings- och informationsplats vid Lakotjärnens sydöstra ände. Platsen är gemensam för Lållansbergs naturreservat och det intilliggande Lakobergets naturreservat. Där finns en informationsskylt om naturreservaten och hänvisning till vandringsleden in i Lållansbergs naturreservat. Leden som går till naturreservatet är väl markerad på träd och stolpar. Vid reservatsgränsen finns information om naturreservatet och det ska vara tydligt för besökaren att reservatet börjar där.

När man kommer in i reservatet kommer man till en sämre skogsbilväg som leder till gårdarna vid Lakoberget. Det ska därför finnas en skylt som tydligt visar var vandringsleden från Fjällrämen i Värmland korsar skogsbilvägen, så att man enkelt kan välja att fortsätta efter vandringsleden om man så önskar.

Information om reservatet och vilka föreskrifter som gäller där finns på informationstavlor i anslutning till området och även via Länsstyrelsens hemsida.

Skötselåtgärder

Initialåtgärder

En parkeringsplats för 2-3 bilar ska iordningställas vid Lakotjärnen. Vandringsleden fram till vändplanen väster om Hävdamossen ska iordningställas och markeras. Informationsskyltar ska framställas och sättas ut vid naturliga entréer i området, så att det blir tydligt för

besökaren var naturreservatets gränser går. Information till Länsstyrelsens hemsida ska tas fram och publiceras.

Länsstyrelsen har inte för avsikt att underhålla den sämre skogsbilväg som går in i reservatet på Naturvårdsverkets fastighet. Naturreservatsbeslutet utgör dock inte något hinder för normalt underhåll av vägen. Jakträttsinnehavarna har uttryckt önskemål om att få underhålla vägen. Innan man utför några underhållsåtgärder ska förvaltaren av naturreservatet, alltså Länsstyrelsen Dalarna, kontaktas.

Löpande skötsel

Årlig tillsyn av skyltar och vandringsleder.

4. Jakt och fiske

Jakt är tillåtet i Lållansbergs naturreservat. Dock är upplåtelse av korttidjakt förbjudet om inte nyttjanderättsinnehavaren medföljer och man bedriver jakten tillsammans.

5. Dokumentation och uppföljning

5.1 Dokumentation

Förvaltaren ansvarar för att väl dokumentera alla nyskapande åtgärder och restaureringar. Förvaltaren ska även dokumentera underhållsåtgärder samt tillsyn av friluftsanläggningar.

5.2 Uppföljning

Bevarandemål

Uppföljning av de bevarandemål som angetts i skötselplan ska göras som underlag för utvärdering av om syftet med reservatet uppnås.

Uppföljningen genomförs av Länsstyrelsen. Uppföljning kommer att ge vägledning om ytterligare bevarandeåtgärder krävs för att upprätthålla gynnsam bevarandestatus.

Övriga skötselåtgärder

Förvaltaren ansvarar för att följa upp genomförda skötselåtgärder.

6. Revidering av skötselplanen

Skötselplanen gäller tills vidare och revideras då uppföljningen indikerar att behov finns, eller om skötselplanen i övrigt är inaktuell.

7. Sammanfattning och prioritering av planerade skötselåtgärder

Skötselåtgärd	Prioritet	När
Uppmärkning av reservatet	1	Inom 1 år
Informationsskylt	1	Inom 1 år
Parkeringsplats	2	Inom 1-5 år
Iordningställning av stig till reservatet	2	Inom 1-5 år
Uppföljning av skötselåtgärder		löpande
Uppföljning av bevarandemål		löpande

8. Bilagor:

Bilaga 1: Skötselplankarta

Skötselkarta Lällansbergets naturreservat

